

ที่ ศธ ๐๓๐๕/๐๒๐๕๓

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เลขรับ..... 28692

วันที่ 17 มิ.ย. 2569

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.....

ถนนสุขุทัย เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

การจัดการศึกษาท้องถิ่น

3675

17 มิ.ย. 2569

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม ประเด็นการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ (รูปแบบออนไลน์)

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการและฐานข้อมูล

จำนวน ๑ ฉบับ

๒. แบบสำรวจ

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนา ระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) มาอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ได้ดำเนิน โครงการพัฒนาเมืองต้นแบบการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย ๔.๐ (ระยะที่ ๖) ซึ่งการปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย (Thailand Learning Ecosystem Dashboard) ถือเป็นภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนข้อมูลสารสนเทศเชิงนโยบาย โดยมี ศึกษาพิเศษและสถานศึกษาในสังกัดของท่านเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการพัฒนาระบบดังกล่าว รายละเอียดโครงการและฐานข้อมูลปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ในการนี้ เพื่อให้การปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทยเป็นไป ด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และสะท้อนภาพรวมของประเทศได้อย่างแท้จริง สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์ท่านมอบหมายศึกษาพิเศษและสถานศึกษาในสังกัดร่วมตอบแบบสำรวจ ประเด็นการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ (รูปแบบออนไลน์) ภายในวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๙ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ ทั้งนี้ ข้อมูลและความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จะเป็นฐานข้อมูล เชิงประจักษ์ที่สำคัญยิ่งในการนำไปกำหนดนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนการออกแบบกลไกสนับสนุน การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อบริบทและความต้องการจำเป็นของพื้นที่ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของ โลกยุคปัจจุบันได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น

เลขรับ..... 416

วันที่ 17 มิ.ย. 2569

เวลา..... 15.๐๖

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิติ นาชิต)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๐, ๒๕๒๑

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ onec.part@gmail.com

**เอกสารแนบ ๑ โครงการปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย
ภายใต้โครงการพัฒนาเมืองต้นแบบการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย ๔.๐
(ระยะที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙)**

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ ได้ริเริ่มและขับเคลื่อนประเด็นระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จนถึงปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นการวางรากฐานเชิงทฤษฎีและศึกษาวิจัยเชิงลึก เพื่อถอดรหัสองค์ประกอบสำคัญ ๕ ส่วนหลัก อันได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง สถานศึกษา และชุมชน ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุน ๖ ด้านตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ นำไปสู่การขยายผลและสร้างผลผลิตเชิงนโยบายที่สำคัญ อาทิ การจัดทำแผนการดำเนินงานจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ และการริเริ่มพัฒนาฐานข้อมูล (Dashboard) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาทั่วประเทศร่วมส่งมอบข้อมูลกว่า ๑๐,๐๐๐ แห่ง ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ การขับเคลื่อนได้ยกระดับสู่ก้าวสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ (ระยะที่ ๕) ผ่านการบูรณาการองค์ความรู้ทั้งในและต่างประเทศ มีการศึกษาวิจัยถอดบทเรียนโมเดลเมืองแห่งการเรียนรู้ระดับโลก ณ นครเซี่ยงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน และเมืองซูวอน สาธารณรัฐเกาหลี พร้อมทั้งยกระดับการพัฒนาเครื่องมือเชิงนโยบายสำคัญ คือ **ฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย (Thailand Learning Ecosystem Dashboard)** การจัดทำดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ตลอดจนการจัดทำ (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคอนตลอดช่วงชีวิต เพื่อเตรียมผลักดันประเด็นดังกล่าวให้เป็นวาระแห่งชาติอย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ดี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ตระหนักว่าระบบนิเวศการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่แปรเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา และการพัฒนานิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาจะไม่สามารถสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ หากปราศจากการเชื่อมโยงและสนับสนุนจากเมืองหรือพื้นที่การเรียนรู้โดยรอบ ประกอบกับสภาพการณ์ปัจจุบันยังคงมีช่องว่างและความท้าทายสำคัญในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ เช่น ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และการขาดกลไกสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ดำเนินโครงการ **พัฒนาเมืองต้นแบบการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย ๔.๐ (ระยะที่ ๒)** เพื่อเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการนำข้อเสนอเชิงนโยบายไปสู่ห้องปฏิบัติการนโยบายที่มีชีวิตในพื้นที่ต้นแบบจริง โดยหนึ่งในภารกิจเร่งด่วนและสำคัญยิ่งคือ **การปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย (Thailand Learning Ecosystem Dashboard)** เพื่อยกระดับและขยายขนาด (Scale up) การจัดเก็บข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Need Assessment) จากผู้ปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกสังกัดทั่วประเทศ

ข้อมูลสารสนเทศเชิงประจักษ์ที่ได้รับจากสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักและผู้ให้ข้อมูลสำคัญในครั้งนี้ จะไม่ได้เป็นเพียงตัวเลขในระบบฐานข้อมูลเท่านั้น แต่จะถูกนำไปวิเคราะห์และประมวลผลเชิงลึกรายสถานศึกษา อำเภอ และจังหวัด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสะท้อนเสียงจากพื้นที่สำหรับสถานศึกษาในการพัฒนาตนเอง และเป็น

ฐานข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์สำหรับหน่วยงานส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นในการวางนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนการออกแบบกลไกสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) ตามแนวคิดของยูเนสโกที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย ๔.๐ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกช่วงวัย อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

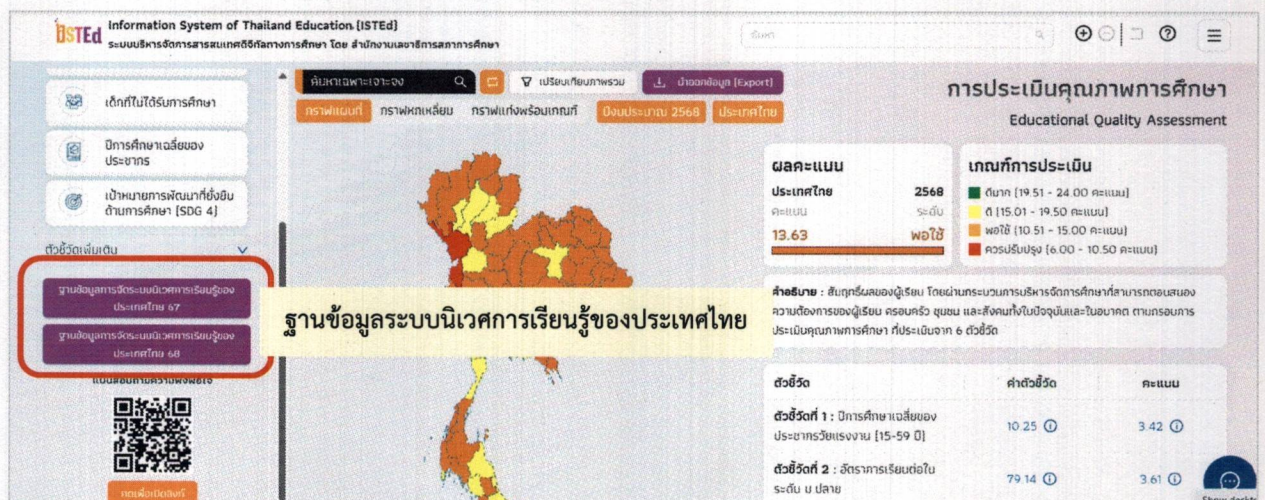
๑. เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย (Thailand Learning Ecosystem Dashboard) ให้มีความเป็นปัจจุบัน ครอบคลุมสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดทั่วประเทศ และรองรับการตัดสินใจเชิงนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ

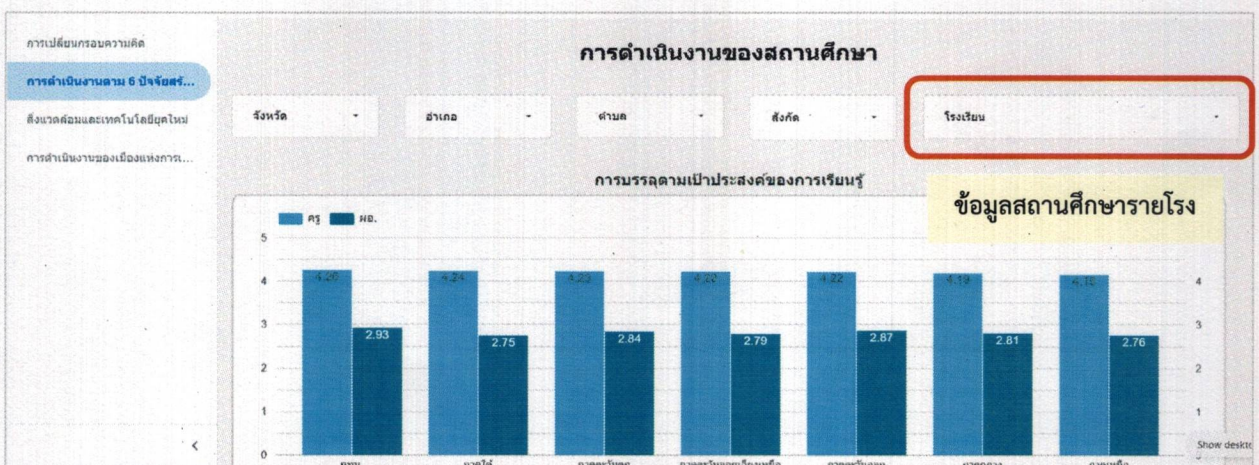
๒. เพื่อสำรวจเชิงลึกและประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) เกี่ยวกับการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากมุมมองและประสบการณ์ตรงของผู้ปฏิบัติงานจริงในระดับพื้นที่

ฐานข้อมูลและผลการปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ (ปีงบประมาณ ๒๕๖๘)

การพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลทางการศึกษาเพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย (Dashboard) มุ่งเน้นการจัดทำแผนภูมิและแผนภาพเพื่อเปรียบเทียบและสะท้อนสถานภาพระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาและจังหวัดอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงประจักษ์และนำรายงานสรุปผลไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย ตลอดจนการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาและจังหวัดได้ทันที โดยสามารถเข้าถึงระบบได้ที่

- Information System of Thailand Education (ISTEd) ระบบบริหารจัดการสารสนเทศดิจิทัลทางการศึกษา โดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หรือ <https://isted.onec.go.th/kpi>
- คลิก “ฐานข้อมูลระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย” (ดังภาพ)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาในประเทศไทย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) ในประเทศไทย ซึ่งประมวลผลข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั่วประเทศจำนวน ๑๙,๗๗๑ คน พบประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงศักยภาพที่โดดเด่นจำเพาะและโอกาสในการพัฒนาพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกออกเป็นมิติต่าง ๆ ดังนี้

◆ การวิเคราะห์ความพร้อมเชิงพื้นที่รายภูมิภาค

ในภาพรวมของประเทศ กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ที่มีระดับความพร้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างรอบด้าน โดยมีคะแนนการบรรลุเป้าประสงค์การเรียนรู้สูงถึง ๔.๒๖ คะแนน ความพร้อมของบุคลากรอยู่ที่ ๔.๑๑ คะแนน (จากคะแนนเต็ม ๕ คะแนน) และมีคะแนนด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้รวมถึงยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมสูงที่สุดที่ ๒.๘๙ คะแนน (จากคะแนนเต็ม ๓ คะแนน)

สำหรับภูมิภาคอื่น ๆ ต่างแสดงศักยภาพที่โดดเด่นจำเพาะแตกต่างกันไป โดยเฉพาะภาคใต้และภาคตะวันออกมีระดับคะแนนในมิติวิธีการเรียนรู้และเนื้อหาการเรียนรู้สูงที่สุดในประเทศที่ ๔.๒๗ คะแนน ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพและความสามารถในการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและ

ความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่อย่างมีภาพรวม ในขณะที่ภาคเหนือเป็นพื้นที่สำคัญที่พร้อมรับการยกระดับและหนุนเสริมเชิงนโยบายอย่างเร่งด่วน เนื่องจากมีผลคะแนนเฉลี่ยในมิติด้านการปรับเปลี่ยนกรอบความคิด (๔.๐๕ คะแนน) และการบรรลุเป้าประสงค์การเรียนรู้ (๔.๑๕ คะแนน) ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่จะสามารถพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพให้สูงขึ้นได้ในอนาคต

◆ การวิเคราะห์มิติด้านสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และปัจจัยสนับสนุน

เมื่อวิเคราะห์เชิงลึกในมิติด้านสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยียุคใหม่ พบว่าสถานศึกษาไทยส่วนใหญ่มีโอกาสนในการพัฒนาและเติมเต็มด้านสื่อประเภทวัสดุ โดยผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ ๗๔.๔ สะท้อนความต้องการการสนับสนุนสื่อดังกล่าว เพื่อยกระดับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีพื้นที่การพัฒนาในด้านสถานที่ (รวมถึงการศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ แหล่งเรียนรู้ และพิพิธภัณฑ์) ซึ่งสถานศึกษาร้อยละ ๖๔.๙ และด้านเครื่องมืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีร้อยละ ๕๐.๔ ระบุว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่หากได้รับการหนุนเสริมเพิ่มเติมจะช่วยขับเคลื่อนระบบนิเวศการเรียนรู้ได้อย่างก้าวกระโดด

ในด้านปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ พบว่า ภาคตะวันตกมีค่าเฉลี่ยในมิติด้านความยืดหยุ่นและทางเลือกที่หลากหลายสูงที่สุดที่ ๔.๑๕ คะแนน แสดงถึงความก้าวหน้าในการจัดสรรทางเลือกทางการศึกษาและการสื่อสารระหว่างภาคส่วนเพื่อดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ขณะที่มิติด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและชุมชนนั้นผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศมีมุมมองที่สอดคล้องกันในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๒.๗๔ ถึง ๒.๘๙ คะแนน (จากคะแนนเต็ม ๓ คะแนน) ซึ่งสะท้อนถึงรากฐานความร่วมมือที่ดีเยี่ยมระหว่างโรงเรียนและชุมชนทั่วประเทศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความพยายามอย่างยิ่งของครูผู้สอนในทุกภูมิภาคที่ได้ร่วมกันพัฒนาวิธีการเรียนรู้และเนื้อหาให้ทันสมัย อย่างไรก็ตาม การยกระดับระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทยให้เติบโตอย่างสมดุลและทั่วถึง จำเป็นต้องได้รับมาตรการหนุนเสริมเชิงโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการจัดสรรทรัพยากรประเภทสื่อ วัสดุ และการขยายพื้นที่การเรียนรู้ เพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำและกระจายความพร้อมจากศูนย์กลางไปสู่ระดับภูมิภาค รวมถึงการส่งเสริมมาตรการหนุนเสริมงบประมาณและการพัฒนาปรับเปลี่ยนกรอบความคิด อันจะเป็นกลไกสำคัญในการร่วมสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง ยืดหยุ่น และสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมให้กับประชาชนในทุกพื้นที่ของประเทศอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยและสะท้อนสภาพจริงของระบบนิเวศการเรียนรู้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกสังกัด ซึ่งสามารถนำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการวางแผนยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในระดับพื้นที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายงานสรุปผลเพื่อจำแนกจุดเด่นและโอกาสในการพัฒนา (Area for Improvement) นำไปสู่การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการที่แท้จริงของครูและนักเรียน

๓. หน่วยงานส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายความร่วมมือ มีข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยง
 นิเวศการเรียนรู้ของสถานศึกษาเข้ากับสภาพแวดล้อมของเมือง ช่วยลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้
 และหนุนเสริมการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) ตามแนวคิดขององค์การยูเนสโก ที่เอื้อต่อการพัฒนา
 ศักยภาพของคนไทย ๔.๐ และส่งเสริมวิถีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัยอย่างเป็นรูปธรรม

ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการมีส่วนร่วมและการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

โทร. ๐๒ ๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๐, ๒๕๒๑

เอกสารแนบ ๒ แบบสำรวจประเด็นการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้
เพื่อจัดทำฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย
(ระยะที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙)

คำชี้แจง

- ◆ โปรดให้ข้อมูลที่ตรงตามสภาพ/การดำเนินงานจริงของสถานศึกษามากที่สุด ทั้งนี้ การให้ข้อมูลจะไม่มีผลกระทบในเชิงให้คุณ/โทษแก่หน่วยงาน/องค์กร/บุคคลผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด
- ◆ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่
 - ✓ ศึกษาานิเทศก์ประจำเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๑ ท่าน (แบบสำรวจศึกษาานิเทศก์)
 - ✓ ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้แทนสถานศึกษา จำนวน ๑ ท่าน (แบบสำรวจผู้บริหารสถานศึกษา)
 - ✓ ครูผู้สอน/ครูที่รับผิดชอบดำเนินการสถานศึกษา จำนวน ๑ ท่าน (แบบสำรวจครูผู้สอน)
- ◆ โปรดให้ข้อมูลภายในวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๙ และขอความอนุเคราะห์จาก ***ทุกเขตพื้นที่และสถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ*** ตอบแบบสำรวจฯ

- แบบสำรวจศึกษาานิเทศก์ -

- แบบสำรวจผู้บริหารสถานศึกษา -

- แบบสำรวจครูผู้สอน -

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม: นางสาวสิริกานต์ แก้วคงทอง (ทราย)

☒ email: sirikarn.keawkongthong@gmail.com

☒ โทร.: ๐๒๖๖๘๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๐, ๒๕๒๑